

Aportacions de la Unió de Pagesos de Catalunya a la Proposta d'estratègia de relleu generacional agrari de Catalunya – Procés participatiu 14/10/2022 a 13/11/2022

1.- Introducció.

En primer lloc volem manifestar la nostra coincidència amb la necessitat d'abordar una estratègia de relleu generacional agrari de Catalunya, no obstant, lamentem que només s'hagi efectuat l'anàlisi i la diagnòsi des dels perfils de les persones que accedeixen a l'ajut a la primera instal·lació de joves. Trobem a faltar un anàlisi i diagnòstic de totes les persones joves que s'hagin incorporat a l'activitat en el període estudiat, doncs el departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACAAR) disposa, a través del Sistema Integrat de Dades de les Explotacions Agràries de Catalunya, podria haver analitzat o subministrat les dades als autors de la proposta del conjunt de persones físiques joves que s'han incorporat a l'activitat amb ajut o sense ajut a la primera instal·lació de joves, així com del conjunt d'aquestes, amb ajut i sense ajut, l'anàlisi de les que ho han deixat i els motius o motivacions que els han fet renunciar a l'activitat.

La Unió de Pagesos de Catalunya hauria desitjat que la radiografia del relleu generacional i les causes o motius del seu fracàs o èxit s'haguessin abordat en el seu conjunt.

2.- Matriu DAFO.

A les debilitats de context s'inclou: "La vinculació de les ajudes a la superfície... afecta a la mobilitat de la terra" i en la de governança s'afirma que: "Política agrària comunitària que dificulta la mobilitat de la terra i l'accés de les persones joves als factors de producció", afirmacions que es contradiuen amb la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea i amb la realitat agrària de una bona part de les agricultures dels Estats membres, on s'aplica la mateixa PAC i disposen de ratis de joves al sector clarament molt superiors als de Catalunya. De fet la debilitat que realment ha provocat a Catalunya i a l'Estat espanyol les alteracions a la mobilitat i al mercat de la terra és la de la manca de persecució, per part de les autoritats públiques, a les persones que han creat condicions artificials per poder ser perceptors dels ajuts directes de la PAC, al no disposar de protocols i plans d'inspecció específics i de l'abast conseqüent amb el grau de frau a la PAC i fiscal.

A les debilitats de la governança s'inclou: "Entitats que treballen pel sector agrari sense full de ruta consensuat ni una coordinació eficient.", en el sistema impulsat i regulat pel propi DACAAR, des de fa molts anys, és de competència entre entitats col·laboradores i assessores, és a dir de lliure competència en el mercat, per tant, la manca de diligència o de professionalitat de determinades entitats col·laboradores amb els joves que s'instal·len per primera vegada, posada de manifest per part del DACAAR en reiterades ocasions, no és atribuïble a un full de ruta consensuat ni a una manca de coordinació, doncs el sistema instaurat oficialment de competència privada és d'arrel el contrari al consens i la coordinació, per tant, en qualsevol cas la debilitat és el sistema instaurat pel DACAAR el que comporta els efectes.

Considerem una contradicció que a les debilitats de la governança s'inclouï: "Ajut de primera instal·lació insuficient per resoldre els reptes actuals de relleu agrari..." i a la vegada a les fortaleses empenedoria, allí es digui: "Ajut de primer instal·lació de joves agricultors i agricultores en el marc del PDR 2023-27", o és una debilitat o una fortalesa, però ambdues a la vegada és una incongruència. A més ja no hi ha PDR en el període 2023-27, s'hauria de tractar com: "desenvolupament rural 2023-27 finançat pel FEADER."

La Unió de Pagesos de Catalunya considerem una debilitat governança que la Llei dels espais agraris només hagi previst una actuació administrativa vers les finques en desús, quan en altres comunitats autònomes disposen de lleis per a la intervenció en el mercat de la terra amb funcions i atribucions molt més àmplies i adequades, com per exemple a Galícia o Navarra.

A les debilitats empenedoria s'inclou: "Dificultats per assolir empreses viables socialment", el terme socialment no arribem a comprendre a que es refereix, doncs no ens consta un assetjament, fustigament o persecució vers joves que s'instal·len per primera vegada, tinguin l'origen que tinguin o l'arrelament rural o agrari que tinguin.

A les debilitats empenedoria s'inclou: "Difícil accés al finançament de costos inicials per part de les persones joves.", tampoc arribem a comprendre l'abast de l'afirmació, doncs l'Institut Català de Finances té productes financers específics, en els que qui estudia la viabilitat és el propi DACAAR.

A les debilitats empenedoria s'inclou: "La duresa de les condicions laborals del sector agrari juntament amb la baixa remuneració...", quan les activitats per compte propi no tenen "condicions laborals", ja que el terme laboral s'empra en les relacions entre assalariats i els seus empresaris i la remuneració al pagament del treball, quan estem davant de joves titulars ells de l'activitat econòmica, caldria emprar les expressions adequades per descriure el rebuig dels joves a la incorporació.

A les debilitats empenedoria no s'inclou les mancances en la connexió i la qualitat de la mateixa al món rural i agrari (específicament ja que no s'ha de confondre disposar de connexió al nucli de població amb disposar-ne a l'explotació, quan aquests mancances en els polígons industrials serien remarcats com una greu mancança) a les TIC (xarxa per accedir a internet o cobertura de telefonia mòbil), però en canvi a l'objectiu 4.3 del Repte 4 es considera un repte estratègic, però en la matriu DAFO no surt ni com a debilitat ni com a amenaça. En aquest sentit només cal recordar que el Govern de la Generalitat de Catalunya té un pla que executa per assolir, dins del 2023, que cap municipi no estigui connectat a la fibra òptica, però això exclou a Catalunya a més de 1.000 nuclis de població, doncs la connexió només està prevista hores d'ara per als nuclis principals del municipi i no a tots els nuclis de població de cada municipi i, ni tant sols s'ho planteja, com dotar d'accés de qualitat a totes les granges i explotacions agràries del país.

A les amenaces context es torna a emprar el terme "dificultats socials" de la gent jove procedent de zones urbanes, quan no ens consta un assetjament, fustigament o persecució vers joves que s'instal·len per primera vegada, tinguin l'origen que tinguin o l'arrelament rural o agrari que tinguin.

A les amenaces governança es torna a incloure: "Falta de coordinació i comunicació entre les entitats implicades en el relleu generacional agrari.", de nou reiterem el ja exposat al respecte del sistema impulsat i regulat pel propi DACAAR, des de fa molts anys, el qual és de competència entre entitats col·laboradores i assessores, òbviament en el mercat lliure ningú es dedica a rescatar de la mala praxi o a formar a la competència.

La Unió de Pagesos de Catalunya considerem una amenaça que els espais test que no tenen en compte la regulació i legislació vigent a l'Estat espanyol i a la Unió Europea i que, com a conseqüència d'això, posen en risc l'accés en plenitud als ajuts del primer pilar de la PAC als joves instal·lats.

La Unió de Pagesos de Catalunya no compremem i ho veiem contradictori incloure a les amenaces emprendoria: "Dependència del sistema agroalimentari català del mercat global.", doncs no veiem la relació de la pertinença de la pagesia catalana i l'agroindústria radicada a Catalunya a la Unió Europea i al seu mercat únic, així com d'aquesta a tractats internacionals que regulen les condicions i comerç alimentari. Una altra cosa és que es posin en qüestió abusos i competències deslleials tolerades per les autoritats competents, que comporten un tracte clarament desfavorable per a la pagesia jove i de qualsevol altre edat, ja que la producció és la vàlua més feble de tota la cadena alimentària.

La Unió de Pagesos de Catalunya considerem una fortalesa governança el previst al Capítol VII. Instruments per a la recuperació i la preservació de la capacitat productiva dels espais agraris en desús de la Llei dels espais agraris, amb el Registre de finques en desús que tindran com a actors amb preferència en accedir a les finques a les persones joves, no entenem aquest oblit, quan es destaca la modesta experiència local existent fins ara en fons de terres.

3.- Reptes estratègics.

Tal i com ja hem expressat en relació a la governança a les debilitats i a les amenaces el Repte 1) Coordinar només es pot plantejar amb un canvi de model, mentre segueixi essent de competència privada entre els agents, aquest repte tal i com es planteja és un repte mal enfocat, doncs l'administració només pot formar i donar o treure les credencials a les entitats que no desenvolupin adequadament la seva tasca d'assessorament i acompanyament als joves que s'incorporen, altres intervencions públiques només comporten favoritismes i competències deslleials inacceptables.

4.- Accions dels reptes.

Repte 1: Coordinar/Governança

Atès l'exposat al punt anterior, manca l'objectiu adequat al repte reformulat, doncs els objectius 1.1., 1.2. i 1.3. plantejats, cap d'ells s'encamina a afrontar el repte estratègic de que l'assessorament i acompanyament privats sigui l'adequat i que perdi l'acreditació dels que desenvolupen inadquadament aquestes tasques.

Repte 2: Rejuvenir/Nova pagesia

A l'objectiu 2.2. trobem a faltar l'acció de dotar a la Generalitat de Catalunya d'un fons de terres que vagi més enllà de les finques en desús i abordi, com els exemples d'intervenció pública de Galícia i Navarra, altres accions en el mercat de la terra i la reestructuració de les explotacions agràries en zones de regadiu i/o de concentració parcel·lària, etc., per afavorir l'accés a la terra de la pagesia jove.

A l'acció 2.2.3. El primer que cal no és donar suport als espais test, doncs ja s'ha destacat com una amenaça els espais test que no tenen en compte la regulació i legislació vigent a l'Estat espanyol i a la Unió Europea i que, com a conseqüència d'això, posen en risc l'accés en plenitud als ajuts del primer pilar de la PAC als joves instal·lats. El que cal com acció és reformular les iniciatives d'aquest estil per dotar-se de vivers d'emprenedors que no xoquin ni malmetin els interessos de la pagesia que s'ha d'incorporar.

A l'objectiu 2.3 trobem a faltar mesures fiscals de la Generalitat de Catalunya per deixar exemptes o bonificacions fiscals que permetin assolir la quota zero de tributació en totes les successions, donacions, actes jurídics documentats, etc. que tinguin a veure amb les transmissions o cessions gratuïtes o oneroses dels béns afectes a les explotacions agràries, com una de les fórmules en mans de la Generalitat de Catalunya de facilitar l'accés i els costos de la incorporació i consolidació de les explotacions en mans de la pagesia jove.

Repte 5: Sensibilitzar/Ciutadania

A l'acció 5.1.1. s'oblida que primer cal sensibilitzar als mestres i professors, com a primer pas ineludible per assolir la sensibilització de les noves generacions, per això proposem que s'especifiqui la sensibilització d'aquest col·lectiu.